

Groep Geneeskunde Paard (GGP)

Postbus 421

3990 GE Houten

Tel: 030-634 89 00

Fax: 030-634 89 09

E-mail: ggp@knmvd.nl

Internet: <https://www.knmvd.nl/groepen/ggp>

HET GGP-BESTUUR BESTAAT UIT:

VOORZITTER

Drs. J.W.E. Peters, Appelscha

VICE-VOORZITTER

Prof. dr. M.M. Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan, Bilthoven

PENNINGMEESTER

Mw. drs. G.J.C. Arentshorst, Rotterdam

SECRETARIS

Drs. W.O.J.L. Leenders, Rijen

LID

Mw. drs. F.E. Westerduin, De Bilt

COMMUNICATIECOMMISSIE

Drs. W.J.G. van Dijk, Hilvarenbeek (voorzitter)

KEURINGSKOMMISSIE

Drs. Jan-Willem ten Brinke (voorzitter)

PERMANENTE EDUCATIE PAARD (PEP)

Drs. R.Th.E.M. Scholten, Haps

JURIDISCHE COMMISSIE

Drs. H.R.C. Gostelie, Haafden

RICHTLIJNENCOMMISSIE

Mw. drs. L.C. Kranenburg, Utrecht

COMMISSIE INFECTIEZIEKTEN (AD HOC)

Dr. C. van Maanen, Rijssen (voorzitter)

DIERGEENESMIDDELENCOMMISSIE (AD HOC)

Prof. dr. M.M. Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan, Bilthoven; Faculteit (voorzitter)

Lawsonia infect potentiële sluip

- Equine proliferatieve enteropathie, veroorzaakt door *Lawsonia intracellularis* is een aandoening bij veulens in het eerste levensjaar, welke nog niet zo lang geleden voor het eerst werd ontdekt.

Tegenwoordig weten we steeds meer over deze bacterie, die een ernstige darmontsteking veroorzaakt en binnen relatief korte termijn, zonder de juiste behandeling, kan leiden tot de dood. Niet onbelangrijk in deze is, dat de aandoening veel meer voorkomt dan we in het recente verleden aannamen. Ook in Nederland!

BACTERIE

Lawsonia intracellularis is een bacterie die via de orale weg het lichaam binnentreedt en zich weet op te houden in speciale darmcellen van

de dunne darm. Daar vermeerderen zij zich, wat er vervolgens toe leidt dat deze darmcellen zich, met verlies van functie (vnl. absorptie van voedingsstoffen), vermeerderen en de darmwand dikte toeneemt. Tegelijkertijd gaat dit niet alleen gepaard met een verstoorde opnamefunctie van de darm, maar ook met verlies van voeding- en bouwstoffen.

ZIEKTEVERSCHIJNSELEN

De aandoening komt met name voor bij veulens tussen de twee en acht maanden oud, maar ook

Ernstige vermagering ten gevolge van Lawsonia intracellularis

ie bij veulens; een moordenaar!

Vochtophoping van de onderbuik en koker en sterk ingevallen buik

oudere veulens tot zelfs jaarlingen kunnen ziek worden. De ziekteverschijnselen die optreden, zijn hoofdzakelijk het gevolg van de eerdergenoemde darmontsteking. Veulens blijven achter in de groei, zijn sloom (minder actief dan koppelgenoten), tonen verminderde eetlust, koorts, koliek, diarree en ontwikkelen oedeem (vochtophoping) langs de onderbuik, benen en eventueel snoet. De mate en ernst, waarin deze symptomen zich uiten kunnen variëren. Dit leidt ertoe dat ziektesymptomen aanvankelijk als mild en langzaam verergerend kunnen worden aangemerkt, als wel veulens kunnen zijn, die binnen enkele uren ernstig ziek worden en komen te overlijden. Tegelijkertijd kunnen veulens bijkomende afwijkingen tonen, als luchtweginfecties, huidontstekingen, maagzweren en parasitaire infecties.

VARKENS

Omdat de aandoening voor het eerst is ontdekt bij (gespeende) vleesvarkens, werd jarenlang aangenomen dat besmettingen bij veulens in relatie stonden tot contact met varkens en/of varkensmest. De laatste jaren blijkt dit toch geen houvast te bieden, gezien het feit dat er ook antistoffen tegen Lawsonia in het bloed bij

paarden/veulens worden gevonden, die in geen enkel opzicht in contact staan of zijn geweest met varkens(mest). Onderzoek naar bronnen, waardoor veulens besmet raken, is nog in volle gang en concentreert zich in ruime zin op zowel wilde als gedomesticeerde dieren, als vossen, honden, konijnen, ratten en vogels.

BESMETTING

Zoals eerder vermeld vindt de besmetting plaats via de orale weg door besmet voeder of drinkwater. De periode tussen besmetting en ziekteverschijnselen bedraagt twee tot drie weken. Meestal gaat het om geïsoleerde ziektegevallen in een koppel veulens in de opfok, alhoewel ook groepsuitbraken zijn beschreven. De diagnose wordt gesteld op basis van klinische symptomen en aanvullend bloed- en mestonderzoek en eventueel echografie van de buik. Typisch is het lage eiwitgehalte van het bloed, hoge ontstekingscellen en lichte bloedarmoede. Bij echografie van de buik kunnen fors verdikte dunne darmwanden worden gezien, wat overigens niet altijd het geval is. Antistoffen tegen Lawsonia in het bloed en een positieve PCR uitslag van de ontlasting maken de diagnose in de regel rond. De prognose voor herstel zijn in de regel goed als tijdig en adequaat wordt behandeld met onder andere de juiste antibiotica en geen complicerende factoren zijn opgetreden ten gevolge van de darmontsteking. ●

Vochtophoping onder aan de kaak en onderlip

Certificering van paardentandartsen

- In Hippiëse Ondernemer 6/2016 schreef de HAS Hogeschool een artikel over hippische keurmerken in Nederland. In een eerste onderzoek bleek slechts zo'n 45% van de paardeneigenaren rekening te houden met een keurmerk bij de keuze van een gebitsverzorgger.

ceerde gebitsverzorgers in Nederland. De certificering laat zien dat een gebitsverzorgger de kennis en kunde in huis heeft om kwaliteit te leveren. Het streven is dat iedere Nederlandse paardeneigenaar de door hen ingeroepen gebitsverzorgger kan vragen een certificaat van bekwaamheid voor te leggen.

SCHOLING

In de dagen voorafgaand aan het examen kregen de examenkandidaten en andere geïnteresseerde cursisten de kans om les te krijgen van de examinatoren. Dit jaar waren dat Jan en Gabriëlle Broeze en Christie Dreessen. Op inseminatiecentrum Keros in België zijn onder hun toezicht tientallen paarden behandeld. ●

NVVG

Een belangrijke reden dat mensen hun keuze niet op keurmerken baseren, is de onbekendheid daarvan. Veel eigenaren zijn bekend dat er bijvoorbeeld in Amerika een opleiding zit voor paardentandartsen. Maar nog niet iedereen weet dat Nederland zelf ook een belangrijke vereniging heeft. De NVVG (Nederlandse Vereniging Voor Gebitsverzorging bij het Paard) is in 2010 opgericht en houdt zich bezig met het waarborgen van de kwaliteit van de gebitsverzorging in Nederland. Zo'n

60% van de leden is naast gebitsverzorgger ook dierenarts.

CERTIFICERING

Sinds enkele jaren kunnen gebitsverzorgers zich via de NVVG certificeren. Hiervoor moeten drie examens worden afgelegd, één deel theorie en twee delen praktijk. Begin januari werd opnieuw praktijkexamen deel twee afgenomen en zijn er vijf gecertificeerde gebitsverzorgers bij gekomen in Nederland. In totaal zijn er nu enkele tientallen gecertifi-

CASUS:

benauwde mini-shetlander

- Aan het begin van de avond belt de eigenaresse van een mini-shetlander de dierenarts,
- omdat haar pony zo benauwd is. De pony, die al bijna 30 jaar is, staat er onrustig bij met de
- hals gestrekt. Uit de neusgaten loopt neusuitvloeiing wat meer lijkt op speeksel. Eerder op de dag was er nog niets aan de hand.

oorzaken zijn bijvoorbeeld te grote stukken appel of wortel die in één keer worden doorgeslikt. De oorzaak hoeft niet altijd iets te zijn wat het paard te eten krijgt. Verschillende aandoeningen in of rond de slokdarm kunnen ook een verstopping veroorzaken, bijvoorbeeld een verwijding van de slokdarm of een tumor in of naast de slokdarm.

PROPPEN

Deze mini-shetlander kreeg enkel gras en hooi te eten. Maar het was de eigenaresse wel opgevallen dat de pony de laatste tijd soms proppen maakte. Het maken van proppen ontstaat wanneer kauwen voor een paard pijnlijk is. Om hooi of kuilvoer te kunnen verteren, moet een paard er eerst goed op kauwen om het fijn te maken. Bij pijn in de mond gebeurt het regelmatig dat een paard een prop eten laat vallen voordat het goed is fijngemalen, omdat kauwen pijnlijk is. Een enkele keer kan een paard een prop eten ook doorslikken. Wanneer dit vaker gebeurt, kan een slokdarmverstopping ontstaan. Dat leek bij deze pony de oorzaak van het probleem te zijn.

De pony knapte snel op en diezelfde week werd het gebit onderzocht en behandeld. Twee grote haken op de voorste kiezen onderaan bleken de boosdoeners te zijn. Het was jaren geleden dat de pony door een tandarts was behandeld. De haken waren zo groot geworden dat ze in het gehemelte duwden bij het sluiten van de mond, wat uiteraard pijn deed bij het kauwen.

De pony had verder nog een mooi gebit voor zijn leeftijd, dus hopelijk mag hij nog heel wat jaartjes ouder worden. ●

Na de pony onderzocht te hebben, blijkt de pony een slokdarmobstructie te hebben, welke in de hals ook te voelen is. De slokdarm zit verstopt en voedsel of water wat de pony nog probeerde op te nemen komt daardoor via de neus weer naar buiten, net als het speeksel. Onder sedatie en met medicatie kan met behulp van een sonde de prop worden losgeweekt, en vervolgens worden doorgeduwd naar de maag. De pony staat er daarna weer ontspannen bij en de eigenaresse is

opgelucht. Maar om te voorkomen dat het weer gebeurt, is het belangrijk om te weten wat de oorzaak van de verstopping was.

OORZAAK

De meest voorkomende oorzaak van een slokdarmobstructie, is het geven van droge bietenpulp. Wanneer de bietenpulp in aanraking komt met water, zet dit enorm uit, waardoor het vaak in de slokdarm vast komt te zitten. Andere mogelijke